

AZ APOR VILMOS KATOLIKUS FŐSKOLA

Szeretettel meghívja Önt és családját, valamint barátait és kedves ismerőseit

2011. október 6-án, csütörtökön 16.30 órára

-- PILINSZKY JÁNOS Születése 90. – Halála 30. évében --

a Főiskola Boldog II. János Pál terem (VÁC, Konstantin tér 1-5.)

Németh Péter Mikola

MYSTERIUM

CARNALE

Németh Zoltán Pál

fotográfiáival c. verseskönyve lapjai kiállítására

Az emlékdélutánt és a kiállítást megnyitja :

Dr. **Varga Lajos**

váci segédpüspök

17 órakor a Kápolnában:

Testté vált hittitok

(Hommage a' Pilinszky)

A verseket elmondja: **Németh Zsófia Nóra** PTE egyetemi hallgató és a **Szerző**

Közreműködik: NÉMETH BALÁZS KRISTÓF Ütőhangszereken

A verseket elemzi – méltatja:

JELENITS ISTVÁN

irodalomtörténész, piarista szerzetes-tanár

Mysterium carnele

„*Testté vált hittitok*”

(Napkút, Bp. 2006)

Németh Péter Mikola *Mysterium carnele* című kötete látszólag alkalmi jellegű kiadvány: hommage Pilinszky János születésének 85., és halálának 25. évfordulója alkalmából. Az ünnepi alkalom azonban nem pusztán hagyományos értelemben vett tiszteletadás, hanem az ünnep által kirótt számvetés és összegzés is. Már maga a cím, , drámai szituációra utal: a versek a maguk folyamatában egy személyes passió stációként olvashatók, gyakran címükkel is a húsvéti ünnepkört idézve. E „lineáris” olvasat mellett azonban lehetséges egy másik, közös, „vertikális” olvasata is a verseknek, hiszen valamennyiük tétje, hogy miként élhető meg és mutatható fel az a kegyelmi pillanat, amelyben profán és szakrális ismét összetalálkozik, s egymást értelmezi. A két, egymástól különvált szféra közötti kapcsolat felvételéről, illetve ennek kísérletéről szólnak a versek – ha tetszik, a párbeszéd lehetőségéről, létezésünk megannyi rétege: a testi és lelki, az evilági és túlvilági, az Én és a Másik, a csend és a szó, vagy épp a fénykép és a vers, valamint (kortárs líráinkban egyedülálló módon) a keresztény tradíció és a neoavantgárd között. Mindeközben a kötet egésze a szerző Pilinszky-olvasatáról is számot ad: újszerű módon gondolja tovább e költészet hatását és aktualizálja mai, egzisztenciális helyzetünkre.

(**Hafner Zoltán** : a Lítea Könyvszalomban
2007. Költészet Napján elhangzott recenziója)

„Nagyon örülök a címválasztásnak is, miszerint a költő Németh Péter Mikola és a fotográfus Németh Zoltán Pál a kötetük címéül a *MYSTERIUM CARNALE* fogalmát választották Pilinszky Jánosra való emlékezéssel. Azért külön öröm ez számomra, mert az a bizonyos *mysterium* kifejezés, amely összekötötte a *carnale* szavával, a kereszténység központi lényegét fejezi ki. A templomainkban misztériumot ünneplünk, és a *mindent* értjük ezen a misztériumon, mindenek előtt magának Jézus Krisztusnak az életét. Amikor Jézus Krisztust ünnepejük, akkor a Mysterium carnale-t ünnepejük, hiszen arról van szó, hogy az Isten létezik. Az Isten azonban számunkra igen elvont, mert szellemi természetű. Ugyanakkor azonban, azt is valljuk, hogy a második isteni személy emberi testet öltött magára. És ez bizony az a *mysterium carnale*, amit karácsonykor ünnepejük. A kereszténység életében ez a *mysterium carnale* azért is nagyon lényeges és fontos, mert hiszen valljuk, hogy a megváltás is Jézus emberi testében történik.

Nagyon stílusosnak tartom, hogy a szerzők, Péter és Zoltán kötete kapcsolódik a váci kálváriához, – kifejezve ezzel, hogy ők maguk is kötődnek városunkhoz – amely Krisztus Urunk szenvedését, mondhatnám az ő megváltását ábrázolja.

(*Dr. Varga Lajos* 2007.november 27-én Vácott az Apor Vilmos Katolikus Főiskola Könyvtárában elhangzott beszéd részlete.)

„...az a költő, akit itt ma meghallgattunk *MYSTERIUM CARNALE* Hommage 'a Pilinszky című verseskötetében bemutatóján, arra biztat bennünket, hogy a szakadékok között is kövessük őt, és lépdeljünk végig az általa kijelölt meredélyeken, repüljünk vele, ha kell, arra persze vigyázva, hogy maga alá ne temessen bennünket valami nagy-nagy szögörgeteg. Tegyük hát kísérletet, próbáljuk meg mégis komolyan venni az itt elhangzott lázas szókapcsolatokat. S azután próbáljuk meg rábízni magunkat a költőre, s akkor biztos, hogy valamiféle ámulat megszületik bennünk. S akkor ráismerhetünk azokra a verses elemekre, amelyek Pilinszky költészetére vissza-vissza utalnak, például egy nála is föllelhető szókapcsolattal, egy szokatlan hangsúllyal, vagy egy fogalommal, amely csak úgy önmagában is tündökölni kezd. De nem csak egy, hanem sok-sok ilyen, szinte megszámlálhatatlan verselem létezik, amelyekkel Péter Mikola költészete, valóban a Pilinszky János költészetét folytatja tovább, ha egyáltalán tovább folytatható még ez a költészet.” (*Jelenits István: Szó szón nem marad...*)

(Részlet: Vácott, 2007. november 27-én. Az Apor Vilmos Főiskola Könyvtárában elhangzott szövegből)

(.....)

Megszökött az éles látás a szememből. De azért, aki csak jött hozzám az elmúlt napokban, ha nem is azzal a szándékkal, hogy felolvasson, én mégis a kezébe nyomtam *Mikola* verseskötetét, a *Mysterium carnale*-t, és megkértem, olvasson fel belőle, vagy, egész egyszerűen, csak olvasson bele.

Minden egyes versben úgy éreztem, a költő a teljességet akarja. Felölelni a mindenséget. És sikerrel teszi. Minden egyes versében röviden, mert sok a tömör szöveg a kötetben, így az életet és a halált olyan új közvetlenséggel érezhettem át – bár, felvagyok rá készülve – mint mikor most a felolvasásban elhangzó *Csontomiglan – Csontodiglan; Holtomiglan – Holtodiglan* hangkölteményeket hallgattuk /.../

Pilinszky János neve itt felragyog, ebben a hommage 'a- ban, tisztelet a Mesternek, s bennem a kötet cím is Pilinszky verset idéz. Valóban, Pilinszky azt hiszem

megjelenésének első pillanatától kezdve nagy hatással volt ránk, s ahogy 25 évvel ezelőtt ott voltunk Farkasréten a ravatalozó előtt, az udvaron, akkor lehetett látni, hogy mennyi fiatal áll a koporsója körül, mennyi fiatalnak volt fontos, hogy elkísérje őt utolsó útjára. Nem sokkal előtte *Jean-Paul Sartre* temetését láttam Párizsban, és azon nem volt egy szál fiatal sem. Csupa agg író és akadémikus állt a forradalmi filozófia prófétájának sírja körül. De Pilinszky körül valóban sokan voltak a fiatalok. Pilinszky jelképpé válik most már a költészetben, versei alapján, méltán. /.../ Kivételes dolog az, hogy valaki, hogy egy ma élő magyar költő így tudjon áldozni, így tudja felvállalni az elődje hagyományát, és azt diadalmasan tovább folytatni. Ahogy minekünk az most megadatott, ahogy ezt a kötetet végigolvastuk.

(*Hubay Miklós: „...abol, Istennek csak a feneke látszik...” > Írók Boltyában*

2007.jan.18-án, elhangzott méltatás rövid részlete)

Az egész *Mysterium carnele* című kötet ilyen módon, valójában, minden kísérletével, s minden javaslatával együtt, abban a törekvésében csúcsosodik, vagyis abból nő ki, – s ezért a könyv Pilinszky János emlékére történt ajánlása teljesen jogosult – hogy ti., tovább folytatja Pilinszky szellemében a *némaság és a megszólalás* határán lévő élethelyzetek feltárását, vizsgálatát. A csönd természetének a kutatását. A csend rétegeinek a kimutatását. És, ha nem is olyan mértékben, mint, ahogyan Pilinszky, különösen élete második felére jellemzően, ám, a *bűn és a megbocsátás* problémáját állítja a középpontba, főleg a sokszorosan visszatérő Dosztojevszkij *Zoszima sztarec* alakokban, s ily módon a *bűn* benne van a kivettetésnek, a paradicsom elvesztésének a motívumában. Ugyanakkor benne van az összes olyan értékvesztést, halált, leromlást jelző metaforában is, valamint a hozzá kapcsolódó képekben, amelyek a gondatlanságból, az életbe való tudattalan beletörődésből, annak elvesztéséből, illetve a halálba való beletörődésből fakadnak. Ezzel szemben, közbe iktat a költő, ugyanúgy, miként Pilinszky Dosztojevszkijtől – ennyiben ez a világerzés Pilinszky utáni – a kultúra idolyaiból valamit.

Egy váratlan pillanatban Pilinszky János például kijelenti, hogy egyre kevesebbet olvas. S ha olvas, mindig ugyanazt olvassa. Azokban, akikben még megbízott, s akiknek a műveit még mondjuk profán, de liturgikus, profán eredetű, ám a liturgiába beemelhető szövegeknek tartott, azokhoz tért vissza újra meg újra, s azoknak a szavait formálta, „faragta” tovább saját céljaira. Így azt lehet mondani, s akkor ebben talán nem tévedek olyan nagyot, hogy, amivé Pilinszky számára Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij, a *Karamazov testvérek* írója lett, azzá vált Németh Péter Mikola számára életművével Pilinszky János. És a most bemutatott *Mysterium Carnele* című kötetével, ezt a felismerést kívánja leginkább tudatosítani olvasóiban a költő. Egészen pontosan Pilinszky életművének szakrális olvasatát óhajtja megerősíteni egy olyan korban, amely „logikusan,” folytatja, azt a rettenetbe hajló, embertelen botrányoktól terhelt időszakot, amelyben ő élt. De ez a mai kor, talán még kilátástalanabb, ha szabad és lehet ilyet mondanom, mint ami reménytelenségében neki, Pilinszky Jánosnak a múlt században megadatott.

(**Szörényi László:** „a fa nem elégszik meg azzal, hogy fa legyen” > Elhangzott a Magyar Írószövetségben 2007. febr.23-án a kötet bemutatóján. > Megjelent: Napút, 2007/6.sz.)